

1ste Landsmøte i Arendal 21. og 22. august 1887

Dagsordenen var: "1. Bør ikke de virkelige arbeiderforeninger her i landet slutte sig sammen til en fælles organisation for enkelte hovedsakers vedkommende? 2. Bør ikke de norske arbeidere hurtigst mulig indgaa til statsmagterne med en fælles forestilling om gennemførelse av almindelig stemmeret, forandring i toldbeskatningen og andre nødvendige reformer? 3. Bør ikke arbeiderne ved kommende stortingsvalg optræde som selvstændigt parti?" Denne foreløbige dagsorden var opsat av "Samhold" i Arendal. Hertil kom da "Socialdemokratisk forening"s dagsorden som følger:

1. Hvorledes bør arbeiderorganisationens forhold være til et enkelt fag eller en enkelt faggruppe under en eventuel streike? 2. Bør ikke en arbeiderbeskyttelseslov i tilslutning til det av fagforeningerne med flere i 1886 til stortinget fremsatte forslag søkes gjennomført?"

Møtet aapnedes av hr. K. Fostvedt. Til dirigent valgtes lærer O. Johnsen. Til debatten gaves dagsordenens punkt 1 følgende form:

"A. Er samarbeide mellem vort lands fag- og arbeiderforeninger nødvendig?"

B. Paa hvilken maate kan og bør samarbeide tilveiebringes?"

Beslutninger.

Referenter

for pressen tilstedtes adgang til møtet uten forbehold.

Organisationen.

Arbeidermøtet uttaler, at for at fremme arbeidernes fællesinteresser er en nøie sammenslutning nødvendig."

"a) Arbeidermøtet vedtar, at de bestaaende arbeider-, samholds- og fagforeninger sammensluttes ved en centralisert hovedledelse.

b) Hovedledelsen maa stedse være i besiddelse av de nødvendige materialier til bedømmelsen av de foreliggende situationer; derfor maa der utveksles beretninger mellem hovedledelsen og arbeiderforeningerne saa ofte det bestemmes i loven.

c) Det ansees for nødvendig, at der med passende mellemrum avholdes landsarbeidermøte; at hovedledelsen, naar midler dertil gives, sender dygtige medlemmer landet rundt; deres opgave skal være at danne arbeider- og fagforeninger.

d) Av største betydning for samarbeidet er et eller flere blade, der virker paa samme grundlag, og gjør arbeiderne bekjendt med nødvendigheten av at gjennomføre de i programmet nævnte punkter, samt sprede opplysning om det nuværende økonomiske systems fordærvelighet, og endelig lede den socialpolitiske arbeiderbevægelse."

Stemmeretten.

Følgende adresse vedtoges til masseunderskrift:

"Til Norges storting ! I bevisstheten om, at den almindelige stemmeret er den grundvold, hvorpaa ethvert lands lovgivning maa hvile, hvis samfundets utvikling skal gaa rolig for sig, uttaler arbeidermøtet i Arendal sig for nødvendigheten av den almindelige stemmerets indførelse.

Undertegnede norske borgere gir ved vore underskrifter denne resolution vor tilslutning."

Program.

"1. Almindelig stemmeret.

2. Indførelse av en arbeiderbeskyttelseslov med normalarbeidsdag.

3. Al told paa nødvendighetsartikler ophæves og direkte skat efter stigende skala indføres.
4. Arbejderorganisationen vil støtte berettigede og anerkjendte arbejdsnedlæggelser."

Love.

§ 1. Det forenede norske arbeiderparti har til opgave at virke for gennemførelsen av partiets program.

I dette øiemed skal partiet :

- a) Utsende dygtige medlemmer for at organisere landets arbeidere i fag- og arbejderforeninger.
- b) Saavidt gjørlig søke utgit arbeiderblade, flyveblade, arbeiderskrifter og lignende, der skal virke paa grundlag av nævnte program og sprede opplysning om det nuværende økonomiske systems fordærvelighet.
- c) Ved alle valg saavel til storting som kommunebestyrelse kun stemme paa kandidater, som vil virke for gjennomførelsen av arbeiderpartiets program.

§ 2. Adgang til at slutte sig til Det forenede norske arbeiderparti har enhver kropsarbeider samt arbeider-, samholds- eller fagforening, der anerkjender partiets program.

§ 3. Enhver arbeider og forening, der slutter sig til denne organisation forpligter sig til efter evne at støtte ved frivillige bidrag til gjennomførelsen av sit opsatte program samt til gjennomførelsen av en inden et enkelt i denne organisation repræsenteret fag- eller faggruppe opstaaende berettiget og anerkjendt arbeidsnedlæggelse.

Tillike skal enhver forening, der tiltreder denne organisation, ved sin tiltrædelse erlægge 5 fem kroner til fællesorganisationen. De paa denne maate indkomne midler anvendes til bestridelse av de løpende utgifter for hovedbestyrelsen.

§ 4. Til ledelse av Det forenede norske arbeiderparti vælger de inden partiet organiserte foreninger et utvalg eller representantskap i følgende forhold : Enhver arbejderforening har adgang til at vælge 1 - 3 representanter, likesom den har adgang til, forsaavidt den har grupperet fagforeninger inden sin virkekreds, at vælge 1 representant for hver saadan. Enhver tiltrædende stedlig, selvstændig fagforening vælger likeledes 1 representant, likesom flere saadanne har adgang til at slutte sig sammen om 1 eller flere representanter. En centraliseret fagforening vælger 1 - 3 representanter. Repræsentanten vælges for 1 aar ad gangen.

§ 5. De valgte representanter sammentræder til et landsmøte 1 gang aarlig og vælger da inden sin midte en hovedbestyrelse, bestaaende av 6 medlemmer, der har at administrere og bringe til utførelse de av representanterne vedtagne forholdsregler eller bestemmelse i partiets interesse. Tillike vælges 3 suppleanter. Likeledes har representantskapet hvert aar at vælge 3 revisorer til gjennomgaaelse av hovedbestyrelsens regnskap.

Ordstyrer og sekretær vælges ved direkte valg, mens bestyrelsen velger kasserer.

Utgifterne ved disse representantmøter utlignes av hovedbestyrelsen paa de forskjellige foreningers representanter.

Landsmøtet bestemmer for hvert aar, hvor hovedbestyrelsen skal ha sit sæde.

§ 6. De inden organisationen repræsenterte foreninger skal hvert kvartal indsende til hovedbestyrelsen beretning om foreningens virksomhet samt statistikk over arbeidslønnen for de forskjellige fag, meddelelser om sykepleien og dens aarsaker og de sanitære forhold paa de forskjellige arbeidssteder (fabrikker og verksteder) inden distriktet.

§ 7. Saasnt hovedbestyrelsen har mottat de forskjellige indberetninger fra fællesforeningerne, skal den utarbeide en saavidt mulig fyldestgjørende statistikk, hvilken den da

tilstiller repræsentanterne tillikemed regnskap over de indkomne frivillige bidrag og deres anvendelse, likesom statistiken bekjendtgjøres i de til partiets raadighet staaende blade, for derigjennem at oplyse om de sande aarsaker til den nu herskende nød og elendighet i samfundet.

§ 8. Saasnart en forening inden et bestemt distrikt har vedtat eller anerkjendt arbeidsnedlæggelse inden distriktet, skal den vedkommende repræsentanter eller repræsentant straks, forinden arbeidet nedlægges, til hovedbestyrelsen indsende beretning derom tillikemed nøiagtig opgave angaaende aarsaken og omfanget av den mulige arbeidsnedlæggelse samt meddelelser om de førte forhandlinger til en fredelig løsning. Hovedbestyrelsen skal da straks ekspedere de indkomne opgaver og meddelelser til samtlige repræsentanter og foreninger inden partiet og tillike ledsage disse meddelelser med et oprop til at indsamle pengebidrag til understøttelse av arbeidsnedlæggelsen.

Likeledes skal hovedbestyrelsen av yderste evne virke for støtte gjennom de til partiets raadighet staaende blade.

En stedlig fagforening, som ikke har sluttet sig til de centraliserte fagforeninger av samme fag, maa dog ha den lokale arbeiderforenings eller, hvor saadan ikke findes, hovedbestyrelsens samtykke til arbeidsnedlæggelsen, førend den er at betrakte som anerkjendt.

§ 9. Arbeidsnedlæggelse bør ikke foretas av arbeidere, som ikke er organisert i en fagforening, og der bør ikke gripes til arbeidsnedlæggelse, før alle fredelige midler, som staar til raadighet, er blit forsøkt uten resultat. Partiet bør derfor kun understøtte saadanne arbeidsnedlæggelser, som er iverksatte av en fagforening, efterat det har vist sig umulig at komme til en fredelig løsning.

§ 10. Forandringer i disse bestemmelser kan kun foretas paa et almindelig repræsentantmøte."

Taktikken.

Som svar paa det stillede spørsmaal: "Bør man optræde som selvstændig parti ved kommende stortingsvalg ? " vedtoges det kun at stemme paa de kandidater, som anerkjendte arbeiderpartiets program.

Almindelige resolutioner.

1. *By- og landarbeidere*: "Arbeidermøtet uttaler sig for nødvendigheten av dannelsen av fagforeninger blandt landarbeiderne, hvilket det bør være enhver landsdels centralkomites pligt at tilse samt utøve den nødvendige ledelse, for at byernes og landets arbeidere kan bli solidariske med hverandre og organiserte saaledes, at de kan optræde som et bestemt parti for at vareta hinandens fællesinteresser."

2. *Direkte valg og valgdagen*: Møtet uttalte sig for direkte valg og for at valgdagen skulde være fridag.

3. *Kvindestemmeretten*: Møtet uttalte sig for almindelig stemmeret for kvinder som mænd.

4. *Akkordarbeidet* : Møtet uttalte sig for akkordarbeidets avskaffelse.

5. *"De forenede norske arbeidersamfund"*: "Arbeidermøtet uttaler nødvendigheten av, at Det norske arbeiderparti repræsenteres saa talrig som mulig ved det av fællesstyret for De norske arbeidersamfund paatænkte møte paa Hamar næste sommer for om mulig at faa anerkjendt

arbeiderpartiets program."

6. *Fabriklovgivning* : "Arbeidermøtet uttaler sig for nødvendigheten av en normalarbeidsdagslov, forbud mot børnearbeidet, samt innskærnkning av kvinders og unge menneskers arbeide i fabrikker og verksteder." (Tilstilles arbeiderkommissionen.)

7. *Pressen*: "Man anser det uheldig, at der eksisterer mere end et partiorgan i hver by, og man tilraader en sammenslutning av de to arbeiderblade: "Arbeideren" og "Social-Demokraten« i Kristiania."

8. Utskrift av det paa møtet vedtagne program tilligemed resolutionene, forsaavidt de vedkom statsmagterne, besluttetes tilstillet den norske regjering.